

5 Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара / Наказ Міністерства фінансів України № 616 від 14.07. 2016 р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16/stru/page2>

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО СТРАТИФІКОВАНОГО ВИБІРКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В АУДИТІ

Андренко О. А., канд. екон. наук, Світлична А. О., бакалавр, Слепцов Д. Є., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Економічна безпека підприємства багато в чому залежить від рівня організації внутрішнього аудиту, в рамках якого рекомендується періодично проводити вибіркочу перевірку первинної документації з використанням сучасних методів статистичної обробки масивів даних. Використання вибіркових методів, у яких властивості досліджуваної генеральної сукупності аудитор оцінює з урахуванням вибірки з певною ймовірністю, дозволяє зменшити вартість аудиторських послуг і скоротити час перевірки. Результати вибіркового дослідження, що базуються на методах математичної статистики, є об'єктивними та науково обґрунтованими, а у разі виникнення претензій з боку замовника результати аудиторської перевірки можна відстоювати у різних інстанціях.

Використання аудиторської вибірки регламентується МСА 530 «Аудиторська вибірка» [1]. Незважаючи на те, що в МСА 530 детально розглядаються методи відбору елементів, стандарт не містить чітких рекомендацій до застосування статистичних вибірок. Тому, проблемам застосування вибіркових методів в аудиті приділяється досить багато уваги в працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Наприклад, У посібнику Четиркіна Є. та Васильєвої Н. [2] досить докладно описано вибіркові методи в аудиті на основі статистичного підходу. Проте, узагальнення досліджень, які присвячено вибірковим методам в аудиті вказує на відсутність єдиної думки та підходу до використання вибіркових методів.

Мета дослідження полягає у розробці методичного підходу до атрибутивного вибіркового дослідження, що дозволить своєчасно виявляти помилки в процесі формування документів, а також розробляти пропозиції щодо зниження рівня можливих помилок.

Узагальнюючи досвід використання вибіркових досліджень в аудиторській практиці, можна виділити два їх основні типи:

1. Атрибутивне (якісне) вибіркове дослідження, основна мета якого полягає в оцінці частоти появи певної ознаки – атрибута.

2. Кількісне (монетарне) вибіркве дослідження, основна мета якого є оцінка наявних в перевірених сукупності відхилень в грошовому вираженні.

На рис. 1 представлено методичний підхід до атрибутивного вибіркового дослідження в аудиті, який ґрунтується на принципах (системності, незалежності, об'єктивності, компетентності, раціональності, економічності, доцільності, наукової обґрунтованості, оптимальності, цілеспрямованості тощо), функціях (аналізу, планування, координації, організації, мотивації, оцінки, контролю), статистичних методах вибіркової оцінки.

Рис. 1 – Методичний підхід до атрибутивного вибіркового дослідження в аудиті

У рамках методичного підходу визначено мету, основні завдання, етапи формування атрибутивного вибіркового дослідження за допомогою статистичного

методу, що дозволяє установити обсяг вибірки та верхню границю точності з урахуванням стратифікації вибірки.

При пропорційному стратифікованому вибірковому відборі документів розподіл обсягу вибірки за стратами (за умови, що частка відхилень \tilde{p} однакова для всіх страт) рекомендується визначати за формулою:

$$n_k = n \cdot N_k / N, \quad (1)$$

де n_k – обсяг вибірки в k -му страті (це може бути кількість документів, відібраних на k -му структурному підрозділі або філії); N_k – число елементів ГСЕ в k -му страті.

Можлива ситуація, коли очікувана частка відхилення для кожного шару різна. У цьому випадку обсяг вибірки визначається за формулою

$$n_k = n \frac{N_k \sqrt{\tilde{p}_k \tilde{q}_k}}{\sum_{k=1}^s N_k \sqrt{\tilde{p}_k \tilde{q}_k}}, \quad (2)$$

де \tilde{p} – очікувана частка відхилень k -страти; $\tilde{q}_k = 1 - \tilde{p}_k$.

Відбір документів з генеральної сукупності можна здійснити, використовуючи такі методи: власне-випадковий, систематичний, стратифікований і груповий. На нашу думку, також доцільно відбирати документи, в яких контрагенти не повторюються. Крім того, документи з найбільшими вартісними характеристиками необхідно відбирати в першу чергу.

У разі стратифікованого пропорційного відбору позначимо кількість невірно оформлені документи в k -страті через m_k . Вибіркова частка відхилень в k -страті дорівнює $\tilde{p}_k = m_k / n_k$. Тоді довірчий інтервал для частки відхилень генеральної сукупності p визначаємо за формулою [3]:

$$\frac{1}{n} \left(m - \frac{Z}{N} \sqrt{\sum_{k=1}^s m_k \left(1 - \frac{m_k}{n_k} \right) \left(1 - \frac{n_k}{N_k} \right) N_k^2} \right) \leq p \leq \frac{1}{n} \left(m + \frac{Z}{N} \sqrt{\sum_{k=1}^s m_k \left(1 - \frac{m_k}{n_k} \right) \left(1 - \frac{n_k}{N_k} \right) N_k^2} \right), \quad (3)$$

де $m = \sum_{k=1}^s m_k$ – загальна кількість помилково оформлених документів;

$n = \sum_{k=1}^s n_k$ – обсяг вибірки для всієї генеральної сукупності; s – кількість шарів.

Найбільш важливим показником вибіркової перевірки є верхня межа точності, що співпадає з верхньою межею довірчого інтервалу. Значення межі зв'язують з рівнем допустимої помилки і роблять відповідні висновки про обґрунтованість проведених вибіркових досліджень. В дослідженні надано приклад перевірки правильності оформлення податкових накладних оптової торгової компанії і отримано розподіл обсягу вибірки по філіях.

Застосування методичного підходу до формування аудиторської вибірки, вільного від суб'єктивних суджень аудитора, дозволяє в більшості випадків отримати надійні аудиторські докази при мінімальних матеріальних і тимчасових витратах. В умовах повної автоматизації документообігу та обліку на підприємстві, в рамках внутрішнього аудиту необхідно практикувати атрибутивне вибіркове тестування документів, що дозволяє скласти певне

судження про характерні помилки та вносити в програмне забезпечення додаткові модулі контролю процесу формування найбільш важливої інформації. Представлений методичний підхід допоможе аудитору, який не має спеціальних знань в галузі математичної статистики, проводити статистичне оцінювання досліджуваної генеральної сукупності документів.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт аудиту 530 (МСА 530). Аудиторська вибірка. Міжнародного стандарту контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.. Редакція 2011 року. – Ч. 1; пер. з англ. – С. 473–490. – URL http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf

2. Четиркін Є. М. Вибіркові методи в аудиті: навчально-практичний посібник / Є. М. Четиркін, Н. Є. Васильєва. – 2-е изд., переро. і доп. – КНОРУС, 2016. – 132 с.

3. Андренко Е. А. Методичний підхід до вибіркового дослідження в аудиті / Е. А. Андренко, С. М. Мордовцев // Бизнес-інформ. – 2018. – № 4. – С. 116–122. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-4_0-pages-116_122.pdf

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Багацька К. В., канд. екон. наук, Олейніков С. В., магістр, Київський національний торговельно-економічний Університет, м. Київ

Питання забезпечення фінансової безпеки підприємств набувають особливої значущості в сучасних умовах господарювання, оскільки останнім часом частішають випадки прояву над ринком недобросовісної конкуренції, фіктивного підприємництва, рейдерських атак. Особливо ці проблеми актуальні для будівельних підприємств, оскільки будівництво традиційно та галузь, яка витрачає значний обсяг фінансових ресурсів, має тривалий операційний цикл і потребує суттєвих капіталовкладень на початку нових проєктів [1]. Крім того, у посткризові роки спостерігається негативна динаміка рівня рентабельності будівельного бізнесу загалом [2, 8].

Отже, не викликає сумніву той факт, що фінансова безпека будівельної компанії значною мірою залежить від джерел, обсягів та методів фінансового забезпечення, формування якого відрізняється певними закономірностями та специфічними рисами. Будівельні компанії не мають змоги функціонувати без достатнього обсягу фінансових ресурсів.

Сутність фінансової безпеки підприємства [3]:

– фінансова безпека підприємства – це невід’ємна частина економічної безпеки, причому у складі економічної безпеки фінансова безпека посідає чільне місце;

– відповідно до ресурсно-функціонального підходу – фінансова безпека підприємства визначається як умова найбільш ефективного використання ресурсів для запобігання загрозам;

– фінансова безпека підприємства є самостійним науковим та практичним поняттям та відрізняється від економічної безпеки;